

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums regulai, ar ko groza Regulu (ES) 2016/1036 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un Regulu (ES) 2016/1037 par aizsardzību pret subsidētu importu no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis"

(COM(2016) 721 final)

(2017/C 209/12)

Ziņotājs: **Christian BÄUMLER**

Līdzziņotājs: **Andrés BARCELÓ DELGADO**

Apspriešanās	Komisija, 24.11.2016.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	REX
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	6.3.2017.
Pieņemts plenārsesijā	29.3.2017.
Plenārsesija Nr.	524
Balsojuma rezultāts	194/0/1
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

- 1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atbalsta atvērtu un taisnīgu tirdzniecību un atzīst tās kā izaugsmes un nodarbinātības dzinējspēka vērtību.
- 1.2. EESK aicina nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas un trešo valstu ražotājiem eksportētājiem, kā arī efektīvus tirdzniecības aizsardzības instrumentus.
- 1.3. EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikums kopumā nodrošina līdzsvarotu pieeju jautājumam par Ķīnas tirgus ekonomikas statusu, no vienas puses, un mērķim ieviest efektīvu dempinga aprēķināšanas metodi, no otras puses.
- 1.4. EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, ka dempinga starpība būtu jāaprēķina, nevis izmantojot standarta metodiku, bet gan pamatojoties uz etaloniem, kuros ņemtas vērā būtiski izkropļotas ražošanas un pārdošanas izmaksas. EESK norāda, ka jau savā 2016. gada atzinumā par ilgtspējīgas nodarbinātības un izaugsmes saglabāšanu tērauda rūpniecības nozarē tā aicināja Ķīnas importa antidempinga un antisubsidēšanas izmeklēšanā neizmantojot standarta metodiku, kamēr šī valsts nav izpildījusi visus piecus ES noteiktos kritērijus tirgus ekonomikas statusa iegūšanai.
- 1.5. EESK atzinīgi vērtē Komisijas nodomu izmantot īpašus kritērijus, lai noteiktu, vai pastāv būtiski izkropļojumi tirgus situācijā. Komiteja norāda, ka būtu jāapsver arī SDO standartu un daudzpusējo vides nolīgumu ievērošana.
- 1.6. EESK aicina Parlamentu un Padomi skaidri norādīt, ka Komisija sniegs īpašus ziņojumus par visām valstīm, kurās vērojami būtiski tirgus kropļojumi. Tas aptvers visas valstis, kuras kopumā veido 70 % no antidempinga izmeklēšanām, kas uzsāktas iepriekšējo piecu gadu laikā.
- 1.7. Tomēr EESK norāda, ka Komisijas priekšlikumā grozīt antidempinga pamatregulu attiecībā uz antidempinga izmeklēšanas procesa efektivitāti un praktiskumu (ierosināto ziņojumu juridisko statusu, iespējamību un piemērotību) joprojām ir iespējami uzlabojumi, it īpaši attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, ko nevajadzētu pārlīkt uz Eiropas rūpniecību.

1.8. EESK uzsver, ka antidempinga un antisubsidēšanas sūdzību procedūrai jābūt pieejamai arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

1.9. EESK atbalsta Komisijas ierosinātos pārejas un apspriešanās noteikumus.

1.10. EESK mudina Komisiju nodrošināt ES jaunās antidempinga politikas pēc iespējas lielāku atbilstību PTO antidempinga nolīgumam, lai stiprinātu juridisko noteiktību.

1.11. EESK iesaka tirdzniecības aizsardzības politikā attiecībā uz valstīm ar būtiskiem tirgus kropļojumiem izmantot starptautiski saskaņotu pieeju, kas sniedzas pāri ES robežām. Ir vajadzīga cieša koordinācija ar lielākajiem tirdzniecības partneriem.

1.12. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu attiecībā uz izmaiņām, kas ierosinātas antisubsidēšanas regulā.

1.13. EESK atzīmē, ka tirdzniecības aizsardzības instrumenta (TAI) procedūru efektivitāte ir saistīta arī ar 2013. gada priekšlikumu modernizēt TAI, ietverot mazākas nodevas noteikumu. EESK uzsver, ka ir īpaši svarīgi tuvākajos mēnešos pabeigt un pieņemt arī TAI modernizācijas paketi, lai izveidotu stabilu un efektīvu tirdzniecības aizsardzības sistēmu un nodrošinātu darbvietas un izaugsmi Eiropas Savienībā.

2. Komisijas dokumenta konteksts un kopsavilkums

2.1. Ar Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾ groza Regulu (ES) 2016/1036 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un Regulu (ES) 2016/1037 par aizsardzību pret subsidētu importu no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis. Izmaiņas ir saistītas ar antidempinga aprēķiniem, kā arī antisubsidēšanas procedūru.

2.2. Ar Komisijas jauno priekšlikumu ir ieviestas izmaiņas antidempinga pamatregulā, atceļot PTO dalībvalstu dalījumu valstīs ar tirgus ekonomikas statusu un ārpus tirgus ekonomikas valstīs. Analogās valsts metodiku var turpināt piemērot tām ārpus tirgus ekonomikas valstīm, kas nav PTO dalībvalstis. Visām PTO dalībvalstīm tiks piemērota standarta metodika, izņemot būtisku tirgus kropļojumu gadījumā. Šajā gadījumā jaunais 2. panta 6.a punkts ļauj noteikt normālo vērtību, pamatojoties uz ražošanas un pārdošanas izmaksām, kas atspoguļo neizkropļotas cenas vai etalonus.

2.3. Lai gan jaunā ierosinātā regula ir "valstu ziņā neitrāla", tā ir cieši saistīta ar Protokola par Ķīnas pievienošanos Pasaules Tirdzniecības organizācijai (PTO) 15. panta a) punkta ii) apakšpunkta termiņa izbeigšanos 2016. gada 11. decembrī. Attiecībā uz minētā termiņa izbeigšanās sekām pastāv dažādas interpretācijas ⁽²⁾.

2.4. Saskaņā ar standarta metodiku dempings jāaprēķina, eksporta uz Eiropas Savienību cenas salīdzinot ar iekšzemes cenām vai preču izmaksām eksportētājvalstī. Tomēr attiecībā uz ārpus tirgus ekonomikas valstīm ES pašlaik izmanto tā dēvēto "analogās valsts metodiku", saskaņā ar kuru iekšzemes cenas tiek aizstātas ar citas "analogas valsts" cenām un izmaksām, ko izmanto par pamatu aprēķinam.

2.5. Regulā (ES) 2016/1036 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām ir norādītas PTO valstis, kuras tiek uzskatītas par ārpus tirgus ekonomikas valstīm ⁽³⁾, uz kurām būtu jāattiecinā nestandarta antidempinga metodika.

2.6. Tomēr tas, ka Ķīnas pievienošanās protokola 15. panta a) punkta ii) apakšpunkta termiņa izbeigšanos varētu interpretēt kā ES pienākumu piešķirt Ķīnai tirgus ekonomikas statusu (TES), lika Eiropas Komisijai paredzēt dažādus scenārijus, kā saglabāt spēcīgus tirdzniecības aizsardzības instrumentus (TAI), vienlaikus aizsargājot Eiropas rūpniecību pret negodīgu tirdzniecības praksi un izpildot PTO noteiktās saistības.

⁽¹⁾ COM(2016) 721 final.

⁽²⁾ Saskaņā ar Eiropas Komisijas aplēsēm laikposmā no 2012. līdz 2016. gadam ir uzsāktas 73 jaunas antidempinga un antisubsidēšanas izmeklēšanas, no kurām 42 % saistītas ar Ķīnu, 10 % ar Indiju, 5 % ar Krieviju, 5 % ar Indonēziju un 5 % – ar Turciju. Lielākā daļa pagaidu pasākumu 2016. gadā noteikti galvenokārt Ķīnai un daži arī Krievijai, Baltkrievijai un Korejai.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 8. jūnija Regula (ES) 2016/1036 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis (OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.).

2.7. 2016. gadā notika intensīvas debātes starp ES iestādēm un ieinteresētajām personām. EESK piedalījās šajās debatēs un savā atzinumā par tematu "Tirgus ekonomikas režīma iespējamās noteikšanas attiecībā uz Ķīnu (tirdzniecības aizsardzības instrumentu nolūkā) ietekme uz galvenajām rūpniecības nozarēm (kā arī nodarbinātību un izaugsmi)" ⁽⁴⁾ norādīja, ka ES nedrīkst zaudēt instrumentus, kas ļautu nodrošināt brīvu un godīgu tirdzniecību ar Ķīnu, jo tādējādi tiks zaudēts nepieņemami liels skaits (vairāki simti tūkstošu) darbvietu. EESK norādīja, ka lielākais darbvietu zudums būtu vērojams konkrētos reģionos un nozarēs, kas tiktu lielā mērā negatīvi ietekmētas, piemēram, alumīnija, velosipēdu, keramikas, elektrodu, dzelzs sakausējumu, stikla, papīra, saules paneļu, tērauda un riepu ražošanas nozarē. Komiteja aicināja Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un Padomi starptautiskā līmenī veicināt godīgu konkurenci kā iespēju aktīvi aizsargāt šīs darbvietas un Eiropas sabiedrības vērtības, kā arī palielināt ienākumus un labklājību Eiropas Savienībā ⁽⁵⁾. Eiropas Parlaments 2016. gada 12. maijā apstiprināja rezolūciju par Ķīnas kā tirgus ekonomikas statusu.

2.8. Komisijas priekšlikumos ietverts neizsmelošs saraksts ar kritērijiem, kuri norāda uz būtiskiem tirgus kropļojumiem, kas galvenokārt saistīti ar valsts intervenci attiecīgajā nozarē. Komisijas dienesti var izstrādāt publiskos ziņojumus, kuros aprakstīta konkrētā situācija saistībā ar tirgus apstākļiem kādā noteiktā valstī vai nozarē. Šādi ziņojumi un to pamatā esošie pierādījumi tiktu arī pievienoti ikvienai izmeklēšanas lietai attiecībā uz konkrēto valsti vai nozari, lai visas ieinteresētās personas varētu paust viedokli un sniegt piezīmes.

2.9. Papildus jaunajai dempinga aprēķināšanas metodikai Komisijas priekšlikumā ir izklāstīti pārejas noteikumi attiecībā uz pašreizējiem tirdzniecības aizsardzības pasākumiem un notiekošo izmeklēšanu. Komisijas priekšlikumā ir norādīts, ka jaunā sistēma attieksies tikai uz tām lietām, kas sāktas, stājoties spēkā jaunajiem noteikumiem. Jaunās metodikas ieviešana nav pietiekams pamats pašreizējo antidempinga pasākumu pārskatīšanai. Prasību pārskatīt metodiku var iesniegt tikai tad, kad ir uzsākta kāda konkrēta pasākuma termiņa beigu pārskatīšana.

2.10. Komisijas priekšlikumā ir arī ietvertas izmaiņas attiecībā uz to, kā ES izmeklē lietas saistībā ar trešo valstu valdību piešķirtām subsīdijām, un antisubsidēšanas pamatregulas grozījumā ir precizēts, ka papildu subsīdijas, kas konstatētas antisubsidēšanas izmeklēšanas vai pārskatīšanas laikā, var atspoguļot antisubsidēšanas pasākumu aprēķinā.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. EESK atbalsta atvērta un godīga tirdzniecības politiku Eiropas Savienībā. ES (tās dalībvalstu vārdā, jo kopējā tirdzniecības politika ir ES ekskluzīva kompetence) veicina atvērtu tirdzniecību un atzīst tirdzniecības kā izaugsmes un nodarbinātības dzinējspēka vērtību.

3.2. EESK atbalsta efektīvus tirdzniecības aizsardzības instrumentus. Saskaņā ar ES tirdzniecības politiku vietējiem un ārvalstu ražotājiem ir jādarbjas vienlīdzīgos konkurences apstākļos. Tāpēc ES iestājas pret negodīgu tirdzniecības praksi un piemēro pati savus tiesību aktus, izmantojot tirdzniecības aizsardzības instrumentus (TAI), kas ietver antidempinga un kompensācijas pasākumus.

3.3. EESK vēlas norādīt, ka lielākā daļa antidempinga pasākumu, ko piemēro Ķīnas importam, tiek galvenokārt īstenoti dažās nozarēs, kuru vidū viena no populārākajām ir tērauda nozare. Šī nozare vienādā mērā apkalpo gan lejasposma, gan augšposma nozares – ar vairāk nekā 350 000 tiešo darbvietu un vēl vairākiem miljoniem darbvietu saistītās nozarēs tai ir būtiska nozīme Eiropas ražošanas nozarē un Eiropas ekonomikā kopumā.

3.4. EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikums kopumā nodrošina līdzsvarotu pieeju jautājumam par Ķīnas tirgus ekonomikas statusu, no vienas puses, un mērķim ieviest efektīvu, valstu ziņā neitrālu dempinga aprēķināšanas metodi, no otras puses.

3.5. EESK atzinīgi vērtē antisubsidēšanas pamatregulas grozījumu, ar ko precizēta antisubsidēšanas izmeklēšanas procedūra.

3.6. EESK ierosina regulu apsvērumos skaidri norādīt, ka ar grozījumiem antidempinga pamatregulā Ķīnai netiek piešķirts tirgus ekonomikas statuss.

⁽⁴⁾ OV C 389, 21.10.2016., 13. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 389, 21.10.2016., 13. lpp.

3.7. Tomēr EESK atzīmē, ka 2016. gada 13. decembrī Ķīna pieprasīja PTO konsultācijas ar ASV un ES par to, ka tās neievēro PTO Antidempinga nolīgumu un ka attiecībā uz ES šīs konsultācijas ietver gan spēkā esošo antidempinga pamatregulu, gan tās ierosināto grozījumu, kas ir šā atzinuma priekšmets. Komiteja norāda uz agrākiem juridiskajiem strīdiem, kas parāda šīs problēmas sarežģītību. Tāpēc EESK pauž bažas par ierosināto antidempinga regulas grozījumu juridisko noteiktību un aicina Komisiju sniegt stingru pamatojumu attiecībā uz jaunās sistēmas atbilstību PTO antidempinga noteikumiem.

3.8. EESK norāda, ka neviens no ES galvenajiem tirdzniecības partneriem savu antidempinga metodiku nav mainījis, pat ņemot vērā Protokola par Ķīnas pievienošanos PTO 15. panta a) punkta ii) apakšpunkta termiņa izbeigšanos. Šī stratēģija ir saistīta ar Ķīnas sāktu tiesvedību PTO, kuras iznākums vēl nav zināms.

3.9. EESK iesaka šajā lietā izmantot starptautiski saskaņotu pieeju, kas pārsniedz ES robežas.

3.10. Tāpēc EESK mudina Komisiju, Parlamentu un Padomi cieši uzraudzīt jaunākās norises galveno tirdzniecības partneru tirdzniecības aizsardzības politikā un analizēt to ietekmi uz tirdzniecības plūsmu bilanci.

3.11. EESK atzīmē, ka Reģionu komiteja ir aicinājusi atcelt mazākas nodevas noteikumu ⁽⁶⁾. Parlaments 2014. gada aprīlī ieteica ierobežot mazākas nodevas noteikumu darba un vides dempinga gadījumā. Savā 2016. gada atzinumā EESK aicināja atcelt mazākas nodevas noteikumu arī attiecībā uz tērauda importu.

3.12. Šajā sakarā EESK norāda, ka tirdzniecības aizsardzības instrumenta (TAI) procedūru efektivitāte ir saistīta arī ar 2013. gada priekšlikumu par TAI modernizāciju. EESK atzīmē, ka TAI modernizācijas pakete un jaunā dempinga starpības aprēķināšanas metode ietver dažādus tehniski un juridiski nesaistītus ES antidempinga pasākumu un to īstenošanas aspektus, lai gan tie ir cieši saistīti. EESK norāda, ka dempinga starpības pilnīga izmantošana palīdzētu sasniegt mērķi izveidot tirgus ekonomikas apstākļus visās PTO dalībvalstīs, un uzsver, ka ir ļoti svarīgi tuvākajos mēnešos pabeigt un pieņemt arī TAI modernizācijas paketi, lai izveidotu stabilu un efektīvu tirdzniecības aizsardzības instrumentu sistēmu un nodrošinātu darbvieta un izaugsmi Eiropas Savienībā.

4. Īpašas piezīmes

4.1. EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu (2. panta 6.a punkts) mainīt aprēķinu metodiku, lai dažās valstīs pastāvošu būtisku kropļojumu gadījumā varētu izmantot nestandarta metodiku, un uzskata, ka šī metodika ļaus Komisijai noteikt un novērtēt dempinga faktisko apmēru.

4.2. Jau 2016. gada atzinumā ⁽⁷⁾ par ilgtspējīgas nodarbinātības un izaugsmes saglabāšanu tērauda nozarē EESK aicināja Ķīnas importa antidempinga un antisubsidēšanas izmeklēšanā neizmantojot standarta metodiku, kamēr šī valsts nebūs izpildījusi visus piecus ES noteiktos kritērijus tirgus ekonomikas statusa iegūšanai. Tas saskan ar Eiropas Parlamenta 2016. gada maija rezolūciju.

4.3. EESK piekrīt Komisijas vērtējumam, ka dažās valstīs cenas un izmaksas valsts ietekmes dēļ ir mākslīgi pazeminātas, kas nozīmē to, ka tās reālistiski neatspoguļo tirgus spēkus. Iekšzemes cenas un izmaksas ir būtiski izkropļojusi valsts intervence. Tāpēc šādos gadījumos iekšzemes cenas nedrīkst izmantot salīdzināšanai ar eksporta cenām.

4.4. EESK atzīmē, ka iemesls, kas tagad liek izmantot jaunus aprēķinus, ir būtiski tirgus kropļojumi, kuru neizmeļošu piemēru saraksts ir ietverts regulā. Tomēr komiteja norāda, ka konkurenci ar ES uzņēmumiem var kropļot arī obligāto darba un vides standartu pārkāpšana un tai būtu jāpievērš uzmanība, it īpaši tad, ja tā ir daļa no valsts tiesiskā regulējuma. Turklāt būtu rūpīgi jāizvērtē jaunās metodes atbilstība PTO noteikumiem.

⁽⁶⁾ OV C 17, 18.1.2017., 13. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 389, 21.10.2016., 50. lpp.

4.5. EESK atzīmē, ka Ķīna ir lūgusi sasaukt PTO oficiālu grupu saistībā ar tā saukto “analogās valsts” pieeju, ko izmanto ES, un norāda, ka ES šobrīd strādā pie jaunas metodikas ieviešanas, kam būtu jāatbilst visiem starptautiskajiem nolīgumiem. EESK uzskata, ka tad, ja PTO savā lēmumā nonāks pie secinājuma, ka 15. panta a) punkta ii) apakšpunktā minētā termiņa beigās nenozīmē to, ka Ķīnai tiek automātiski piešķirts tirgus ekonomikas statuss un ka Ķīnai ir jāievēro pārējās saistības, ko tā uzņēmusies ar pievienošanās protokolu, būtu jāsauglabā “analogās valsts” metodikas izmantošana.

4.6. EESK norāda, ka saskaņā ar ierosināto tiesību aktu Komisija var sagatavot un sniegt ziņojumus, kuros aprakstīti konkrētie tirgus apstākļi kādā noteiktā valstī vai nozarē. Šiem ziņojumiem un to pamatā esošajiem pierādījumiem jābūt publiski pieejamiem. Šajos ziņojumos ietvertu informāciju varētu izmantot arī ES ražošanas nozares pārstāvji, iesniedzot sūdzību vai pārskatīšanas pieprasījumu. Tomēr EESK pauž bažas par to, ka Eiropas Komisijas priekšlikumā nav ietverti noteikumi par to darbinieku faktiskā skaita palielināšanu, kuri nodarbojas ar tirdzniecības aizsardzības instrumentiem. Komiteja arī norāda, ka nav noteikts šo ziņojumu juridiskais statuss un nav skaidrs, kā ziņojumus varēs izmantot, ja attiecīgā valsts tos juridiski apstrīdēs. Nav arī norādīts, cik bieži ziņojumi tiks atjaunināti un kā tie tiks pielāgoti konkrētās nozares problēmām.

4.7. EESK pauž bažas arī par to, ka šie ziņojumi nav obligāti (priekšlikumā minēts, ka “Komisijas dienesti var izstrādāt ziņojumu”), un arī aicina ierosinātajā tiesību aktā skaidrāk noteikt pierādīšanas pienākumu.

4.8. EESK norāda, ka antidempinga sūdzību procedūrai jābūt efektīvai, reālistiskai un izpildāmai. Taču EESK nevar akceptēt apgriezto pierādīšanas pienākumu. Pienākumu pierādīt dempinga esamību nedrīkstētu uzlikt attiecīgajiem ES uzņēmumiem un Komisijai. Ar to saistītajām datu vākšanas prasībām būtu jāpaliek ilgtspējīgām.

4.9. EESK uzsver, ka antidempinga sūdzību procedūrai jābūt pieejamai arī maziem un vidējiem uzņēmumiem un ka īpaša uzmanība ir jāpievērš tam, lai nodrošinātu, ka šie uzņēmumi var segt ar izmeklēšanu un attiecīgajām datu vākšanas prasībām saistītās izmaksas.

4.10. EESK uzskata, ka Komisijas ierosinātie pārejas noteikumi palīdzēs nodrošināt juridisko skaidrību, un tos atbalsta.

Briselē, 2017. gada 29. martā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS*